

Norges Fiskarlag
Att:
Postboks 1233 Torgarden
7462 Trondheim

Høring - deltakerforskriften 2024

1. Innledning

På bestilling fra Nærings- og fiskeridepartementet 24. mai 2023 sendes med dette deltakerforskriften for 2024 på høring. Høringsfristen settes til **1. november 2023**.

Forskriften vil bli fastsatt i medhold av någjeldende § 21 i deltakerloven. Forslaget ser altså ikke hen til at regjeringen i Prop. 137 L (2019-2020) har foreslått å endre deltakerloven § 21, som en konsekvens av at Stortinget har gitt sin tilslutning til regjeringens forslag om å erstatte dagens konsesjoner og deltakeradganger med en ny felles fiskeritillatelse, jf. Meld. St. 32 (2018-2019) Et kvotesystem for økt verdiskaping (kvotemeldingen) kapittel 3.1. Departementet vil på et senere tidspunkt komme tilbake til når det eventuelt kan være aktuelt å iverksette lovendringen.

Høringen omfatter følgende tema:

- ✓ En vurdering av om overgangsordning for fartøy uten én enkelt majoritetseier som drev fiske i åpen gruppe etter torsk, hyse og sei nord for 62°N i 2022, skal videreføres i 2024
- ✓ En vurdering av om krav om én enkelt majoritetseier i fisket i åpen gruppe etter torsk, hyse og sei nord for 62°N, bør innføres også for de som driver fiske i åpen gruppe etter kongekrabbe
- ✓ En vurdering av om det også for andre fiskeri enn i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N, bør åpnes for at unge fartøyeiere under videreutdanning kan få dispensasjon fra kravet om at eier må stå om bord under utøvelsen av fisket.
- ✓ En vurdering av om forbudet mot leieskipper i kystfisket etter sei med not nord for 62°N bør oppheves.
- ✓ En endring av to av vilkårene knyttet til bruk av leiefartøy i åpen gruppe. Forslaget er særlig relevant for kystfisket etter lodde i Barentshavet som er adgangsregulert bare med en åpen gruppe.

For øvrig foreslås ingen endringer og bestemmelsene i deltakerforskriften fra 2023 foreslås videreført i 2024. Deltakerforskriften finnes på <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2022-12-21-2438?q=deltakerforskriften>. Alle tabeller er utarbeidet fra Fiskeridirektoratets data.

2. Spørsmål om videreføring av overgangsordning for fartøy uten en enkelt majoritetseier som drev fiske etter torsk, hyse og sei nord for 62°N i åpen gruppe i 2022

Hovedbestemmelsen for hvem som kan delta i åpen gruppe fremgår av § 6 i deltakerforskriften for 2023. Denne sier følgende:

§ 6. (begrensninger i hvem som kan delta i åpen gruppe)

Hvis eier av fartøy som deltar i lukket gruppe eier 50 % eller mer i annet fartøy, kan ikke sistnevnte fartøy delta i åpen gruppe i samme fiskeri.

Hvis eier av fartøy som deltar i åpen gruppe eier 50 % eller mer i annet fartøy, kan ikke sistnevnte fartøy delta i åpen gruppe i samme fiskeri.

Hvis ingen enkeltperson alene kan anses som eier av fartøyet, jf. § 2 bokstav a, er det avgjørende etter første og annet ledd om enhver konstellasjon av enkeltpersoner som innehar mer enn 50 % av eierandelene i fartøyet, også innehar mer enn 50 % i det andre fartøyet.

Hvis eier av fartøy som deltar i åpen gruppe inngår i konstellasjon av eiere som eier annet fartøy, og eierandelen i eierkonstellasjonen er nødvendig for oppfyllelse av aktivitetskravet i deltakerloven § 6 annet ledd, kan ikke sistnevnte fartøy delta i åpen gruppe i samme fiskeri.

Dette betyr at en fisker ikke kan eie fartøy både i åpen og lukket gruppe i samme fiskeri. Vedkommende kan heller ikke eie to båter i åpen gruppe i samme fiskeri. Videre omfattes eierkonstellasjoner på lik linje med enkeltfiskere av regelen om majoritetseierskap. Det er også slik at en eier av et fartøy i åpen gruppe ikke kan være medeier i et annet fartøy i åpen gruppe når hans medeierskap er nødvendig for oppfyllelse av aktivitetskravet for det andre fartøyet.

Fra 2023 ble det innført et innskjerpet eierskapskrav for å delta i åpen gruppe i kystfisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N. Innskjerpelsen innebar at fartøy i gruppen skal eies av én fysisk majoritetseier (direkte eller indirekte gjennom foretak). Samtidig ble det innført en overgangsordning for 2023 om at fartøyet likevel kan delta uten én enkeltperson som majoritetseier, dersom fartøyet har samme eierkonstellasjon som det deltok med i åpen gruppe i dette fisket i 2022. Bestemmelsen fremgår av § 13 første ledd bokstav d i deltakerforskriften for 2023.

Det ble samtidig vurdert om kravet om én fysisk majoritetseier burde gjelde også for andre fiskeri i åpen gruppe. Fiskeridirektoratet fant at det i øvrige fiskerier ikke er det samme press på kvotegrunnlaget og derfor et mindre behov for strengere eierskapskrav. De fleste høringsinstansene mente også at det ikke var behov for strengere eierskapskrav i øvrige fiskerier. Fjordfiskeriemnda tok imidlertid til orde for at det er behov for en tilsvarende regel for alle åpne fiskerier, og særlig i fisket etter kongekrabbe i kvoteregulert område. Fiskeridirektoratet mente det var riktig at man i første omgang prøvde ut ordningen med krav om én fysisk majoritetseier i åpen gruppe i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N for å høste erfaring. Innføring av slikt krav i åpen gruppe også i øvrige fiskerier burde derfor tas opp til ny vurdering senere.

Departementet har bedt om at det vurderes om overgangsordningen bør videreføres også for 2024.

Tabell 1 under viser fordelingen av majoritetsseier og minoritetseiere i åpen gruppe i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N for årene 2017 – 4. september 2023 som følger:

Tabell 1

Majoritetseiere og minoritetseiere i åpen gruppe torsk med konvensjonelle redskap nord for 62 grader nord							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 ¹⁾
Antall fartøy i åpen gruppe	2 407	2 424	2 307	2 326	2 204	2 167	2 044
Antall fartøy med majoritetseier - beregnet ²⁾	2 381	2 380	2 275	2 276	2 169	2 122	2 004
Antall fartøy med minoritetseier - beregnet ²⁾	26	44	32	50	35	45	40
Andel fartøy med minoritetseiere ³⁾	1,08 %	1,81 %	1,38 %	2,16 %	1,59 %	2,06 %	1,51 %

¹⁾ Tall pr. 28.08.2023

²⁾ De fartøyene som har annet registreringsmerke pr. 31.12. enn under fiske, er ikke undersøkt med hensyn til hvilken eiersammensetning fartøyet har. En antar at disse fordeler seg på majoritetseiere og minoritetseiere med samme andeler som fartøy som har samme registreringsmerke pr. 31.12. og under fiske.

³⁾ Andel fartøy med minoritetseiere for fartøy som har samme registreringsmerke pr. 31.12. som under fiske.

Tabell 1 over viser at fra 2022 til 4. september 2023 er det noen flere som har tilpasset seg den nye eierskapsbegrensningen i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N i åpen gruppe. Det er nå bare 1,51 % av fartøyene som er uten en majoritetseier.

Vi har også sett på hvordan andel majoritetseiere fordeler seg fylkesvis, se tabell 2 under:

Tabell 2

Majoritetseiere ²⁾ i åpen gruppe torsk med konvensjonelle redskap nord for 62 grader nord fordelt på fylke, 2023			
2022 ¹⁾			
Fylke	Antall fartøy	Antall fartøy med majoritetseier	Andel fartøy med majoritetseier
Troms og Finnmark	1 113	1 058	95 %
Nordland	451	432	96 %
Trøndelag	145	137	94 %
Møre og Romsdal	213	196	92 %
Vestland	75	74	99 %
Rogaland	17	13	76 %
Agder	20	20	100 %
Vestfold og Telemark	5	5	100 %
Viken	3	2	67 %
Oslo	1	1	100 %
Innlandet	1	1	100 %
	2 044	1 939	95 %

¹⁾ Tall pr. 28.08.2023

²⁾ Fylkesfordelingen for de fartøyene i åpen gruppe torsk som har majoritetseier er gjort for de fartøyene som har samme registreringsmerke pr. 31.12. som under fiske.

Tabellen viser at det er i Viken og Rogaland det er en lavest andel fartøy med én majoritetseier med henholdsvis 67 % og 76 % og at øvrige fylker ligger på en andel fra 92 % til 100 %. I fylkene med lavest andel majoritetseiere er det imidlertid få fartøy. Det samme gjelder fylker med 100 % andel fartøy med en majoritetseier.

Spørsmålet blir så om det bør gis lenger tid til å tilpasse seg et innskjerpet eierskapskrav for denne gruppen. Etter Fiskeridirektoratets oppfatning bør en overgangsordning ikke gjelde for lenge. Det blir fort en «sovepute» og vil kunne føles urettferdig for de som har tilpasset seg de nye reglene og endret eiersammensetningen sin i samsvar med hovedregelen. Overgangsregelen bør derfor ikke videreføres i 2024.

Vi ber om høringsinstansenes syn på om gjeldende overgangsordning for 2023 om at fartøyet likevel kan delta uten én enkeltperson som majoritetseier, dersom fartøyet har

samme eierkonstellasjon som det deltok med i åpen gruppe i dette fisket i 2022, bør utvides til også å gjelde i 2024.

I høringen av deltakerforskriften for 2023 var det også reist forslag om innføring av et krav om at majoritetseiere i åpen gruppe i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N ikke skulle få delta som minoritetseiere i samme fiskeri i lukket gruppe (krysseierskap). Høringsinstansene var negative til forslaget og det ble ikke foreslått vedtatt. Fiskeridirektoratet viste særlig til at forslaget ikke ville medføre at presset på åpen gruppe ville reduseres vesentlig og at en slik ordning dessuten ville omfatte forholdsvis få fartøy. Det ble også vist til at en slik løsning ville kunne motvirke rekruttering. Det ble imidlertid foreslått at man skulle holde øye med utviklingen. I tabell 3 under vises en oversikt over majoritetseiere i åpen gruppe torsk mv som også har minoritetsinteresser i lukket gruppe torsk mv.

Tabell 3

Majoritetseiere ²⁾ i åpen gruppe torsk med minoritetsinteresse i lukket gruppe torsk							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 ¹⁾
Antall fartøy med majoritetseier i åpen gruppe - beregnet ²⁾	2 381	2 380	2 252	2 276	2 169	2 122	2 004
Antall majoritetseiere med minoritetsinteresse i lukket gruppe - beregnet ³⁾	58	55	35	36	25	28	30
Andel majoritetseiere med minoritetsinteresse i lukket gruppe ⁴⁾	2,45 %	2,31 %	1,54 %	1,60 %	1,16 %	1,33 %	1,50 %
¹⁾ Tall pr. 28.08.2023							
²⁾ De fartøyene som har annet registreringsmerke pr. 31.12. enn under fiske, er ikke undersøkt med hensyn til hvilken eiersammensetning fartøyet har. En antar at disse fordeler seg på majoritetseiere og minoritetseiere med samme andeler som fartøy som har samme registreringsmerke pr. 31.12. og under fiske.							
³⁾ En antar her at det er en like stor andel majoritetseiere i åpen gruppe som har minoritetsinteresse i lukket gruppe blant de fartøyene som ikke har samme registreringsmerke pr. 31.12. som under fiske som det er blant de fartøyene som har samme registreringsmerke pr. 31.12. som under fiske.							
⁴⁾ Andel majoritetseiere i åpen gruppe med minoritetsinteresse i fartøy i lukket gruppe for fartøy som har samme registreringsmerke pr. 31.12. som under fiske.							

Tabellen viser at det hittil i 2023 er en minimal økning av antall majoritetseiere med minoritetseierskap i lukket gruppe torsk fra 1,33 % til 1,50 % (økning med 2 eiere). Dette er så lite at vi ikke finner grunnlag for å foreslå en innskjerping her. Det vil imidlertid være naturlig å følge med på utviklingen fremover.

3. Spørsmål om innføring av krav om en majoritetseier i fangst av kongekrabbe åpen gruppe

I høringen av deltakerforskriften for 2023 ble det reist spørsmål om innføring av krav om en majoritetseier også i andre fiskeri enn fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N. Fiskeridirektoratet mente at det i øvrige fiskerier ikke var det samme press på kvotegrunnlaget og derfor et mindre behov for et strengere eierskapskrav. De fleste høringsinstansene mente også at det ikke er behov for et strengere eierskapskrav i øvrige fiskerier. Fjordfiskerinemnda tok imidlertid til orde for at det er behov for en tilsvarende regel for alle åpne fiskerier, og særlig i fisket etter kongekrabbe i kvoteregulert område. Fjordfiskerinemnda uttalte følgende:

«Fjordfiskerinemnda legger til grunn at det aldri har vært intensjonen at noen skal kunne delta med flere fartøy i åpen gruppe i dette fiskeriet – eller delta i åpen gruppe dersom man allerede har fartøy i lukket gruppe. Når fartøyeiere som allerede er inne i dette fiskeriet (f.eks. i lukket gruppe) kan gå sammen med ulike eierandeler og slik oppnå ekstra kvote i åpen gruppe, er dette en omgåelse av fastsatte prinsipper for åpen gruppe. Slike tilpasninger bidrar utvilsomt til å presse kvotesituasjonen i åpen gruppe. Åpen gruppe skal kun gjelde for fartøyeiere som ikke er inne i lukket gruppe, og da avgrenset slik at den enkelte bare kan oppnå én kvote. Nemnda slutter seg derfor til de endringene som er foreslått under dette punktet i høringsnotatet.

Fjordfiskeremnda mener imidlertid at tilsvarende begrensning må gjelde i alle åpne kvoteregulerte fiskerier, slik at ingen aktører kan oppnå flere kvoter i åpen gruppe. Det må sikres at ikke noen gjennom kreative tilpasninger kan oppnå flere kvoter i samme fiskeri/åpen gruppe – på bekostning av kvotestørrelsen til de øvrige (eksempelvis i fisket etter kongekrabbe). Dette er helt avgjørende for en legitim kvotefordeling, og for at åpen gruppe skal kunne bestå.»

Fiskeridirektoratet ønsker derfor høringsinstansenes syn på om et krav om én majoritetseier også bør innføres for å kunne delta med fartøy i åpen gruppe i fangst av kongekrabbe.

Regulering av deltakelsen i fangst av kongekrabbe har hatt som mål at de som er sterkest plaget med bifangst av kongekrabbe i andre fiskerier, skal være de som har adgang til å delta. Fiske etter kongekrabbe har ikke vært ment å utgjøre et selvstendig driftsgrunnlag for de enkelte fartøy. Over de senere årene har det vært en stadig økende interesse for å delta i denne fangsten, noe som skyldes gode priser for kongekrabben. Dette har blant annet medført at flere har flyttet fra andre steder i landet til Finnmark for å opparbeide seg mulighet til å få adgang til å delta i fangst av kongekrabbe. Det er også interesse fra utlendinger om å delta i dette fiskeriet.

Fiskeridirektoratet har funnet grunn til å se nærmere på eierskapet i åpen gruppe kongekrabbe. Antall fartøy med majoritetseiere og antall fartøy med minoritetseiere i åpen gruppe i fangst av kongekrabbe fremgår av tabell 4 under:

Tabell 4

Fartøy med majoritetseiere og minoritetseiere i åpen gruppe kongekrabbe pr. 31.12.				
Gyldig tilknyttede "tillatelser"				
	2020	2021	2022	2023 ¹⁾
Antall fartøy i åpen gruppe	665	753	820	871
Antall fartøy med majoritetseier	650	732	797	844
Antall fartøy med minoritetseier	15	21	23	27
Andel fartøy med minoritetseiere	2,26 %	2,79 %	2,80 %	3,10 %

Tabellen viser en markant økning av antall deltakere i åpen gruppe kongekrabbe. Fra 2020 til hittil i 2023 er antall deltakere økt fra 665 til 871. Dette innebærer en økning på ca. 31 %. Tabellen viser likevel bare en svakt økende tendens til å organisere eierskapet i åpen gruppe kongekrabbe med minoritetseiere. 96,9 % av fartøyene i gruppen har fremdeles én majoritetseier.

Dersom det åpnes for et innskjerpet eierskapskrav med krav om én majoritetseier også i fangst av kongekrabbe i åpen gruppe, bør det også for denne gruppen innføres en overgangsordning på 1 år. Fiskere som blir omfattet av innstramningen vil da få tid til å innrette seg. Dette betyr at det bør innføres en overgangsordning for 2024 hvor fartøyet likevel kan delta uten én enkeltperson som majoritetseier dersom fartøyet har samme eierkonstellasjon som det deltok med i åpen gruppe i dette fisket i 2023.

Vi ber om høringsinstansenes uttalelse til om det bør innføres et skjerpet eierskapskrav med krav om én majoritetseier for å kunne delta i fangst av kongekrabbe i åpen gruppe. Det bes også om en vurdering av om det i så fall bør innføres en overgangsordning på 1 år ut 2024.

4. Spørsmål om å oppheve leieskipperforbudet for kystfisket etter sei med not nord for 62°N

Norges Fiskarlag anmodet i brev av 14. september 2022 om at kravet om at eier må stå om bord i åpen gruppe i fisket etter sei med not nord for 62°N bør oppheves. Fiskarlaget viser til at leieskipperforbudet er opphevet for fisket i åpen gruppe seinot sør for 62°N og viser i den sammenheng til følgende:

«Av hensyn til konsistens i regelverket mener Fiskarlaget at forbudet mot leieskipper i samme fiskeri i nord må oppheves. Dessuten drifter flere av båtene i nord som fisker sei med not i åpen gruppe, også innenfor fiskeri i både lukket gruppe og åpen gruppe der leieskipper er tillatt. Dette gjelder blant annet i fisket etter blåkveite og lodde. Driftsmessig er det uheldig at den som er tilsatt som leieskipper må mønstre av når det legges om til seifiske med not».

Departementet har i sin bestilling bedt om at Fiskeridirektoratet vurderer spørsmål om å oppheve leieskipperforbudet for seinot nord for 62°N i høringen av deltakerforskriften for 2024.

I 2018 ble det innført et generelt krav om at fartøyeier må stå om bord i åpen gruppe under utøvelsen av fiske (forbud mot leieskipper). Forbudet ble iverksatt 1. april 2018. Fra før gjaldt det et leieskipperforbud i fire fiskeri; fisket etter kongekrabbe, leppefisk, brisling og rognkjeks. Det var først og fremst overfisket etter torsk nord for 62°N i åpen gruppe som var bakgrunnen for at forbudet ble vedtatt, men også overfisket på NVG-sild i åpen gruppe ble anført som en grunn for innføring av leieskipperforbudet. Leieskipperforbudet ble innført i alle åpne fiskeri.

Det viktigste argumentet for å innføre et slikt generelt krav i åpen gruppe var å hindre at fartøyeier omgår forbudet mot å fiske mer enn en kvote, ved både å fiske kvote med eget fartøy og indirekte fiske kvote som leieskipper på annen eiers fartøy. På denne måten ville en unngå en omgåelse av forbudet om deltakelse i åpen gruppe med mer enn ett fartøy via et proformaarrangement, hvor fartøyet i realiteten eies eller drives av en annen enn fiskeren som formelt er registrert som eier av fartøyet og har adgang til å delta i åpen gruppe. I den sammenheng ble det vist til at slike omgåelser kan undergrave kvotefordelingen i åpen gruppe. Det ble også vist til at et forbud mot leieskipper også ville begrense den faktiske deltakelsen i åpen gruppe, da det i disse fiskeriene hadde etablert seg fartøyeiere som av ulike grunner hadde større interesse av å være eiere på land enn å være om bord i fartøyet. En så for seg at et krav om at eier skulle stå om bord i fartøyet under utøvelsen av fiske i åpen gruppe kunne medvirke til at fiskeuttaket i åpne grupper og dermed fiskepresset, ble redusert.

I forbindelse med høring av deltakerforskriften i 2019 ble det konkludert med at innføring av det generelle forbudet mot leieskipper i 2018 hadde bidratt til å redusere fiskepresset i åpne grupper.

Etter at det generelle forbudet mot leieskipper ble innført i 2018 er det åpnet opp for at kravet om at fartøyeier selv skal stå om bord under utøvelsen av fisket likevel ikke skal gjelde i enkelte fiskeri. Dette gjelder bl.a. i enkelte fiskerier der et leieskipperforbud ville ha gjort det vanskelig å videreføre tradisjonelle fiskemønstre. Forbudet er opphevet for fisket etter lodde i Barentshavet, fisket etter lange og brosme, fisket etter blåkveite, fisket etter brisling og fisket etter sei sør for 62°N med not/konvensjonelle redskap.

Når det gjelder oppheving av leieskipperforbudet i fisket etter sei sør for 62°N ble dette behandlet i forbindelse med høring av deltakerforskriften for 2021. Norges Fiskarlag mente at

en slik oppheving ville legge til rette for at fiskere med lang erfaring fra blandingsfiske på Vestlandet, kunne opprettholde sitt tradisjonelle driftsmønster uten å måtte gjøre endringer i eierskapet i fartøyet. I forbindelse med oversendelse til departementet av forslag til deltakerforskriften 2021 uttalte direktoratet at «Fiskeridirektoratet mener fortsatt at dette kravet er nødvendig for blant annet å motvirke at enkeltaktører tilegner seg flere kvoter i åpen gruppe, i tillegg til at presset på kvotegrunnelaget vil øke. Vi har da ikke funnet grunn til å foreslå oppheving av kravet om at hovedsmann må stå om bord i fisket etter sei sør for 62 grader N.» Nærings- og fiskeridepartementet fant likevel å kunne oppheve forbudet mot bruk av leieskipper. Høringsinstanser viste blant annet til at det ikke var noe særlig press i åpen gruppe i dette fiskeriet.

Fiskeridirektoratet har sjekket driftsmønsteret til de som har deltatt i åpen gruppe seinot nord i årene 2020 – pr. 4. september 2023 i forhold til deltakelse i fisket etter blåkveite og fisket etter lodde i åpen gruppe som Fiskarlaget henviser til, se tabell 5 under:

Tabell 5

År	Antall fartøy i åpen gruppe			
	Seinot, nord	Seinot, nord, og blåkveite	Seinot, nord, og lodde	Seinot, nord, blåkveite og lodde
2020	8	0	0	0
2021	3	0	0	0
2022	5	0	0	0
2023 pr. 04.09.	4	0	0	0

Tabellen viser at ingen av fartøyene som har drevet kystfiske etter sei med not nord for 62°N i åpen gruppe, har et driftsmønster i kombinasjon med fiske etter lodde eller blåkveite i åpen gruppe.

Som nevnt ovenfor er det gitt unntak fra leieskipperforbudet i flere fiskeri etter at det generelle forbudet ble innført fra 2018. Fiskeridirektoratet vil vise til at jo flere unntak som innføres fra leieskipperforbudet jo mer vil det svekke den generelle regelen om at fartøyeier selv skal stå om bord under utøvelsen av fisket. Vi vil også vise til at intensjonen med åpen gruppe må være at eier selv skal delta under utøvelsen av fisket.

Vi ber om høringsinstansenes uttalelse til om kravet om at fartøyeier selv må stå om bord under utøvelsen i kystfisket med seinot nord for 62°N bør oppheves.

5. Spørsmål om det også for andre fiskeri enn i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N, bør åpnes for at unge fartøyeiere under videreutdanning kan få dispensasjon fra kravet om at eier må stå om bord under utøvelsen av fisket.

Gjeldende ordning fra 2023 fremgår av deltakerforskriften § 13 første ledd bokstav e) punkt 5. Det fremgår av denne at det kan gis dispensasjon fra leieskipperforbudet i kystfisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N når:

«eier har gjennomført skole med studieretning fiske og fangst og skal videreutdanne seg innen fiskerifag, styrmannsskole eller liknende, og har eid og drevet fartøyet i minst 2 år og har vært ført i fiskermanntallet i minst 2 år»

Som bakgrunn for bestemmelsen ble det i høringsnotatet fra 2022 vist til at det «for ungdom under utdanning i konkrete situasjoner kan fremstå som urimelig at de ikke omfattes av dispensasjonsadgangen på samme måte som for tillitsvervtilfeller, i graviditetstilfelle, i rehabiliteringstilfelle og i verneplikttilfelle, jf. § 13 i deltakerforskriften. Et eksempel på dette kunne være en ungdom som etter endt grunnskole eller videregående skole ønsker å gå to

år på fiskerifagskole, styrmannsskole eller lignende, men som uten en dispensasjonsordning enten må selge sjarken sin eller avstå fra videregående utdanning av økonomiske grunner.»

Departementet har i sin bestilling bedt om at det vurderes om tilsvarende dispensasjonsordning bør innføres fra 2024 også for andre fiskeri enn fisket etter torsk, hyse og sei åpen gruppe.

Gjennomgang av vårt saksarkiv viser at det hittil i 2023 har vært registrert 3 saker med søknad om slik dispensasjon. Søknadene er blitt innvilget. Fiskeridirektoratet har ikke registrert at det har vært spørsmål om tilsvarende ordning innenfor andre fiskeri.

Fiskeridirektoratet er skeptisk til å innføre en dispensasjonsordning også i andre fiskeri når det er så få som har søkt om slik dispensasjon innenfor gjeldende ordning. Vi kan derfor ikke se at det er behov for at dispensasjonsadgangen utvides til andre fiskeri fra 2024.

Vi ber høringsinstansene vurdere om det også for andre fiskeri enn i fisket i åpen gruppe etter torsk, hyse og sei nord for 62° N, bør åpnes for at unge fartøyeiere under videreutdanning kan få dispensasjon fra kravet om at eier må stå om bord under utøvelsen av fisket. En slik dispensasjonsordning vil i såfall ha som vilkår at «eier har gjennomført skole med studieretning fiske og fangst og skal videreutdanne seg innen fiskerifag, styrmannsskole eller liknende, og har eid og drevet fartøyet i minst 2 år og har vært ført i fiskermanntallet i minst 2 år».

6. Forslag om en endring av to av vilkårene knyttet til bruk av leiefartøy i åpen gruppe.

I bestillingen fra departementet bes det om at høringsnotatet foreslår en omformulering av to av vilkårene i deltakerforskriften § 53 femte ledd for bruk av leiefartøy i åpen gruppe, henholdsvis om at fartøyet «*har deltatt i åpen gruppe i det aktuelle fisket med samme redskap i minst to av de tre foregående årene*», og at fartøyeier «*har deltatt i åpen gruppe i det aktuelle fisket i minst to av de tre siste avsluttede kalenderårene forut for forliset/havariet*». De skriver videre at det bør framgå tydelig av forskriftsforslaget at dette ikke trenger å være til hinder for at man kan tildeles leiefartøytillatelse dersom årsaken til at man ikke fyller vilkåret er at fisket har vært stengt i mer enn ett av de tre aktuelle årene, eller at fartøyet eller fartøyeier har vært påmeldt, men ikke vunnet fram i forskriftsfestet loddtrekking for aktuelle reguleringsår. Forslaget vil således særlig være relevant for kystfisket etter lodde i Barentshavet som er adgangsregulert bare med åpen gruppe.

Det fremgår av § 53 femte ledd første punktum i forskrift 21. desember 2022 nr. 2438 om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske og enkelte andre fiskerier for 2023 (deltakerforskriften) at tillatelse til å benytte leiefartøy i lukket gruppe etter første eller tredje ledd «*kan gjøres gjeldende for fiske i åpen gruppe dersom det forliste/havarerte fartøyet eller utskiftningsfartøyet har deltatt i åpen gruppe i det aktuelle fisket med samme redskap i minst to av de tre foregående årene*».

Det fremgår av § 45 i deltakerforskriften hvilke fartøy som har adgang til å delta i kystfisket etter lodde i Barentshavet:

§ 45. (vilkår for å delta i åpen gruppe)

For å kunne delta i åpen gruppe i kystfartøygruppens fiske etter lodde må følgende vilkår være oppfylt:

- a. fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha mindre enn 500 m³ lasteromsvolum.*

- b. eier av fartøyet og hovedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet.
- c. fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter lodde.

Det fremgår videre av § 11 i forskrift av 22. desember 2022 om regulering av fisket etter lodde i Barentshavet i 2023 om påmelding og loddtrekning at:

§ 11. Påmelding og loddtrekning

Fartøy i trål- og kystgruppen som ønsker å delta i loddefisket må være skriftlig påmeldt til Norges Sildesalgslag innen 10. januar. Dersom det er påmeldt flere fartøy enn en hensiktsmessig avvikling av fisket tilsier, vil deltakelsen bli begrenset ved loddtrekning.

Ingen fartøy kan være påmeldt eller delta i mer enn én gruppe.

Fiskeridirektoratet fastsetter utseilingsrekkefølgen ved loddtrekning. Norges Sildesalgslag administrerer utseilingsordningen. Uttrukne fartøy som ikke ønsker eller har mulighet til å delta, skal straks skriftlig melde fra til Norges Sildesalgslag.

Loddefisket i Barentshavet har vært stengt i perioder, senest i årene 2019-2021, men har vært åpent i 2022 og 2023. Siden det etter deltakerforskriften § 53 femte ledd er et krav om deltakelse 2 av de 3 siste år ville ikke fartøy som har deltatt i fisket etter lodde i Barentshavet i 2022 fylle vilkårene for å delta med leiefartøy i 2023. Søknader om leiefartøy for deltakelse i kystfisket etter lodde i Barentshavet i 2023 ville derved med nåværende ordlyd avslås.

I 2022 var 116 fartøy i kystgruppen påmeldt loddefisket i Barentshavet. Av disse ble kun 22 fartøy trukket ut for deltakelse i fisket. I 2023 var 104 fartøy påmeldt og 20 fartøy trukket ut for deltakelse i fisket.

I forslag til endring i leiefartøybestemmelsen knyttes unntaket fra hovedregelen blant annet til påmelding til fisket. I praksis ser Fiskeridirektoratet at det vil kunne være utfordrende å benytte påmeldingslisten fra tidligere år til dette formålet. Påmelding skjer i god tid før fisket tar til, og det er tidligere tillatt påmelding av fartøy som på påmeldingstidspunktet ikke har vært merkeregistrerte. Utluking av fartøy som ikke har adgang til å delta, har skjedd i sammenheng med utseiling. Det er derfor ingen garanti for at alle fartøy i påmeldingslisten faktisk hadde adgang til å delta i fiskeriet de var påmeldt. Dette kan skape utfordringer med å vurdere søknader om leiefartøy de kommende årene.

Bruken av leiefartøy i åpen gruppe i kystfisket etter lodde i Barentshavet er imidlertid begrenset. En alternativ løsning kan derfor være å tillate bruk av leiefartøy i kystfisket etter lodde i Barentshavet uavhengig av tidligere deltakelse eller påmelding i fisket. I motsatt fall vil man med det nye forslaget måtte stramme inn på påmeldingen fra og med 2024, og kun ta imot påmeldinger fra fartøy som er merkeregistrerte på påmeldingstidspunktet. Dette vil imidlertid kunne virke begrensende for fartøy hvor de på påmeldingstidspunktet er i prosess med innføring av fartøyet i Merkeregisteret.

Vi ber om høringsinstansenes uttalelse til om man likevel bør kunne tildeles adgang til å nytte leiefartøy, dersom årsaken til at man ikke fyller vilkåret om deltakelse to av de tre foregående årene er at fisket har vært stengt i mer enn ett av de tre aktuelle årene, eller at fartøyet eller fartøyeier har vært påmeldt, men ikke vunnet fram i forskriftsfestet loddtrekning for aktuelle reguleringsår.

Vi ber også om høringsinstansenes uttalelse til om det alternativt til krav knyttet til tidligere påmelding for bruk av leiefartøy i fisket etter lodde i Barentshavet i åpen gruppe, i stedet bør kunne tillates bruk av leiefartøy uavhengig av tidligere deltakelse eller påmelding i fisket.

7. Konsekvenser

Det er foreslått å oppheve overgangsordningen for rederi med eiere med bare minoritetsandeler oppheves i kystfisket etter torsk, hyse, sei nord for 62°N fra 2024. Dette vil medføre at rederiene som ikke har tilpasset seg hovedregelen vil måtte justere eiersammensetningen innen 31. desember 2023. Dette kan få økonomiske konsekvenser for de aktuelle rederiene. Forslaget kan ramme nord-norsk og samisk næringsutøvelse.

Innføring av et innskjerpet eierskapskrav med krav om en fysisk majoritetseier som vilkår for å delta i fangst av kongekrabbe, vil innebære en forenkling av saksbehandlingen. For rederiene vil endringen kunne få økonomiske konsekvenser, men med en overgangsordning for 2024 vil rederiene få tid til å områ seg. Forslaget kan ramme nord-norsk og samisk næringsutøvelse.

Forslaget vil ellers etter vår vurdering ikke få særlige økonomiske, administrative eller distriktsmessige konsekvenser.

8. Forslag til endret forskriftstekst

Det foreslås følgende endringer:

II. Fisket etter torsk, hyse og sei for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62 grader nord

§ 13 (vilkår for å delta i åpen gruppe)

I § 13 første ledd bokstav d) (med og uten overgangsordning) og e) (uten overgangsordning) foreslås følgende endring:

Alternativ med overgangsordning

d) én enkeltperson må direkte eller indirekte gjennom foretak inneha mer enn 50 prosent av eierandelene i fartøyet. Fartøyet kan likevel delta uten én enkeltperson som majoritetseier dersom fartøyet har samme eierkonstellasjon som det deltok med i åpen gruppe i dette fisket i 2022 og 2023.

Alternativ uten overgangsordning:

d) én enkeltperson må direkte eller indirekte gjennom foretak inneha mer enn 50 prosent av eierandelene i fartøyet.

e) under utøvelse av fangst må eier selv være høvedsmann om bord i fartøyet. Fiskeridirektoratet kan dispensere fra kravet om at eier må stå om bord som høvedsmann dersom....

[..]

XIV. Fangst av kongekrabbe innenfor kvoteregulert område

§ 40. (vilkår for å delta i åpen gruppe)

I § 40 første ledd foreslås følgende endring (ny bokstav e):

For å kunne delta i åpen gruppe i kystfartøygruppens fangst av kongekrabbe innenfor kvoteregulert område må følgende vilkår være oppfylt:

[..]

- e. *én enkeltperson må direkte eller indirekte gjennom foretak inneha mer enn 50 prosent av eierandelene i fartøyet. Fartøyet kan likevel delta uten én enkeltperson som majoritetseier dersom fartøyet har samme eierkonstellasjon som det deltok med i åpen gruppe i dette fisket i 2023.*

Gjeldende bokstav e) blir ny bokstav f).

Kapittel 3. Utskifting og salg av fartøy mv. i lukket gruppe

§ 53. (leiefartøy)

I § 53 femte ledd foreslås følgende endring:

[..]

Tillatelse til å benytte leiefartøy i lukket gruppe etter første eller tredje ledd kan gjøres gjeldende for fiske i åpen gruppe dersom det forliste/havarerte fartøyet eller utskiftingsfartøyet har deltatt i åpen gruppe i det aktuelle fisket med samme redskap i minst to av de tre foregående årene. *Dette er likevel ikke til hinder for at man kan tildeles leiefartøytillatelse dersom årsaken til at man ikke fyller vilkåret er at fisket har vært stengt i mer enn ett av de tre aktuelle årene, eller at fartøyet eller fartøyeier har vært påmeldt, men ikke vunnet fram i forskriftsfestet loddtrekking for aktuelle reguleringsår.* Det kan dessuten gis tillatelse til å benytte leiefartøy i åpen gruppe ved forlis/havari dersom leiefartøyet har en største lengde på under 11 meter, og eier av det forliste/havarerte fartøyet er ført på blad B i fiskermanntallet og har deltatt i åpen gruppe i det aktuelle fisket i minst to av de tre siste avsluttede kalenderårene forut for forliset/havariet.

[..]

Med hilsen

Håvard Fause
konstituert seksjonssjef

Kristin Skurtveit
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Agder Fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	Arendal
Det Norske Maskinistforbund	Postboks 2000 Vika	0125	Oslo
Fiskebåt	Røysegata 15	6003	Ålesund
Innlandet Fylkeskommune	Postboks 4404 Bedriftssenteret	2325	Hamar
Møre Og Romsdal Fylkeskommune	Postboks 2500	6404	Molde
Nordland Fylkeskommune	Postboks 1485 Fylkeshuset	8048	Bodø
Norges Fiskarlag	Postboks 1233 Torgarden	7462	Trondheim
Norges Kystfiskarlag	Postboks 97	8380	Ramberg
Norges Råfisklag Sa	Postboks 6162 Stakkevollan	9291	Tromsø
Norges Sildesalgslag Sa	Slottsgaten 3	5003	Bergen
Norsk Sjømannsforbund	Postboks 2000 Vika	0125	Oslo
Norsk Sjøoffisersforbund	Postboks 2000 Vika	0125	Oslo
Pelagisk Forening	Slottsgaten 3	5003	Bergen
Rogaland Fylkeskommune	Postboks 130 Sentrum	4001	Stavanger
Samediggi Sametinget	Ávjovárgeaidnu 50	9730	Karasjok
Sjømat Norge	Postboks 5471 Majorstua	0305	Oslo
Sjømatbedriftene Ans	Bjørkesvegen 55	5470	Rosendal
Sunnmøre Og Romsdal Fiskesalgslag Sa	Postboks 408 Sentrum	6001	Ålesund
Troms Og Finnmark Fylkeskommune	Postboks 701	9815	Vadsø
Trøndelag Fylkeskommune	Fylkets hus Postboks 2560	7735	Steinkjer
Vestfold Og Telemark Fylkeskommune	Postboks 2844	3702	Skien
Vestland Fylkeskommune	Postboks 7900	5020	Bergen
Viken Fylkeskommune	Postboks 220	1702	Sarpsborg

